

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală” Dej, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chiorana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economia” Cohalm, „Economul”, „Făgetana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănișterul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Industria”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Poporul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Victoria”, „Vlădeasa”, „Zărândeana”, „Zlăgnea”, „Agricola”,
însoțire economică de magazin și anticipațiuni, Hunedoara.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

DIRECTOR
IOAN I. LAPĂDATU.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul IX.

Sibiu, 24 Februarie 1907.

Nr. 8.

La cheștiunea însoțirilor.

În timpul din urmă ideea însoțirilor a început a fi propagată cu zel și stăruință deosebită și la noi Românii de dincoace de Carpați. Pătrunși de misiunea măreață a puterilor întovărășite, unii dintre bărbații noștri și-au făcut chiar scop principal al vieții lor propovăduirea ideilor de însoțire pe toate terenele de activitate comună, special însă pe cel economic. Și trebuie să constatăm cu mulțămire că stăruințele unora ca acestora nu sunt zadarnice. Ideile încep a fi prinse și acceptate pe ici pe colo de mulți din lumea noastră românească și încă în așa măsură, și de unii cu atâta însuflețire, încât un presimț ne spune că nu peste mult se va porni și acțiunea pe terenul practic. Foarte bine. Nimic mai frumos, nimic mai folositor.

În fața acestor mișcări și porniri, am păcătui contra conștiinței noastre proprii însă, dacă n'am da expresiune unei temeri ce ne urmărește de o bună bucată de vreme. Vedem anume că ideea însoțirilor nu e înțeleasă în toate părțile și de toți cum ar trebui, cum am dori și cum s'ar aștepta. Ni-se pare că unii urmăresc scopuri personale. E un rău acesta, de care trebuie să ținem samă, căci dacă el nu se va lecu și acțiunea va trece pe terenul vieții practice, ne poate cauza mari greutăți și crude desiluzii.

* * *

La însoțiri — cum se știe — nu este vorba atât de bunurile materiale ale celor întovărășiți cât mai mult de bunurile morale și ideale ale lor. Însoțirile au un suprem scop moral a cărui reușită e condiționată în prima linie de un altruism bine înțeles, desvoltat și sincer, al celor ce le conduce și formează. Cu toate acestea — am amintit

mai sus — se observă că unii dintre cei ce au prins ideea se lasă ademeniți și de interese mai mult sau mai puțin egoiste. pe cari gândesc să le poată validă prin înființarea și activarea de însoțiri. Mulți se lasă ispițiți a crede că în viitoarele tovărășii ale satelor noastre vor găsi calea deschisă pentru vre-o căpățuială, vre-o funcție ori vre-un mijloc de a dispune și stăpâni. A intra în acțiune cu asemenea sentimente și gândiri însemnează — lipsind condiția cea mai excelentă ce ne-ar putea garantă succesul — a ne duce sigur la o mare desamăgire și, cine știe dacă nu, chiar și nenorocire. Acțiunea între asemenea împrejurări nu numai că ar rămâne fără rezultat, dar s'ar putea sfârși chiar cu o derută generală. Iar acțiunile nesuccese și derutele dintâi pot omori pentru totdeauna ideile cele mai bune, mai frumoase și mai folositoare.

Așa fiind, cheștiunea trebuie bine luminată, bine explicată și bine înțeleasă. E lucru mare ceea ce voim să punem la cale și să pornim. Și tocmai de aceea trebuie să ne alegem cu multă grijă și precauțiune mijloacele pentru că atunci când e vorba de bunurile altora — și cu deosebire de bunuri morale — superficialitatea e un păcat tot așa de mare ca intenția rea și ticăloasă.

* * *

Din aceste motive ținem de lipsă să ne oprim și să relevăm unele momente de cari e bine să se țină samă în firul ideilor despre însoțiri și misiunea acestora.

Însoțirile — înțelegem de astădată numai pe cele de credit — nu au caracterul unor bănci cari să nu știe altceva decât a acorda împrumuturi și a încasa dobânzi. Această meserie o pot exercita îndeajuns și bine și numai cele aproape 150 de bănci românești ce le avem. Însoțirile din contră vor fi che-

mate să suplinească niște lacune pe cari băncile nu le-au putut umplea, dar cari sunt de o neapărată lipsă pentru emanciparea economică a poporului.

Și cari sunt acele lacune?

Creditele cambiale și hipotecare acordate de băncile noastre, nu sunt întru toate acomodate trebuințelor și împrejurărilor economice ale poporului nostru agricol. Creditele cambiale sunt acomodate clasei industrișilor și comercianților. Cele hipotecare ar fi întrucâtva, numai cât să nu se uite că ele condiționează o proprietate fonciară și că nu fiecare proprietar e agricultor și nu fiecare agricultor e și proprietar. Agricultorul — mai cu samă cel mic — are trebuință cu deosebire de un alt soi de credite, pentru a căror natură nu se potrivește nici forma creditului cambial și nici a celui hipotecar. El are trebuință de credite pentru vite, unelte, mașini, semințe etc., cu un cuvânt de credite a căror temei și garanție e însăș persoana agricultorului. Cu astfel de credite, cari pretind o temeinică cunoaștere a debitorului și o supraveghiere imediată a capitalului împrumutat. Băncile noastre nu s'au putut și nu se vor putea ocupa în mod multămitor. Câți oameni — adevărat săraci — dar harnici, străduitori și cu calitățile cele mai frumoase nu pot să dea un pas înainte din cauza lipsei de credit, factorul cel mai important al vieții economice din zilele noastre? Și iarăș câți nu și-ar ușura traiul, nu și-ar forma o stare mai bună, dacă s'ar găsi cineva să le dea credit și numai pe cinstea, sobrietatea și capabilitatea lor de muncă și de câștig? Ei bine, în prima linie pentru astfel de credite, pe cari băncile cu organizația și cercul lor de activitate extins și mare nu le poate cultiva, sunt menite să se formeze și activeze însoțirile.

Și să băgăm de samă. Creditele aceste nu pot fi nici multe și nici mari ca la o bancă bunăoară. Nu pot fi multe pentru că — garanția fiind indivizii însăș — ele se pot acorda numai la oamenii cunoscuți, la oamenii dintr'o comună de pildă. Că una și aceeași însoțire să-și extindă cercul de activitate pe un teritor mai mare — e greu de închipuit. Întâi pentru că cu cât te îndepărtezi mai mult cu atât cunoașterea oamenilor e mai dificilă, al doilea pentru că — având însoțirea datorie morală a controla întrebuintărea creditelor — aceasta nu s'ar putea face decât numai cu greu și costisitor. Mai departe, creditele — conziderând scopul ce au în vedere — nu pot fi nici mari, ci numai de sume mici și mijlocii. Astfel, nefiind

creditele nici multe și nici mari, circulația la însoțiri e mărginită și beneficiul material modest. Iar dacă pe lângă aceste mai conziderăm că conducătorii însoțirilor — departe de a se împărtași de o remunerație mai de samă — au importante îndatoriri morale, anume a înlezni și supraveghia prin toate căile și cu toate mijloacele activitatea membrilor, vom înțelege că însoțirile sunt un excelent mijloc de progres și dezvoltare economică, mijloc care însă se poate susține numai prin abnegațiune și jertfe nobile. În acest înțeles pricepută și începută acțiunea pentru însoțiri, ea nu va putea avea alte rezultate decât numai *bune*. I. I. L.

Băncile populare din România.

De Vasile C. Osvadă.

(Urmare).

La înscriere se va depune cel puțin 10% din suma subscrisă, iar restul se va achita în cel mult doi ani, prin vărsăminte lunare stabilite de adunarea generală.

După vărsarea integrală a părții sociale subscrise și după îndeplinirea termenului de doi ani prevăzut mai sus, capitalul social va fi sporit prin cotizații treptate făcute de fiecare membru la câte cel puțin 50 bani pe lună.

Părțile sociale sunt proprietatea societăților. Aceștia, în caz de lichidare eventuală a societății sunt conziderați ca creditorii ei, însă nu vor putea fi plătiți decât după achitarea tuturor celorlalte obligații ale societății.

Cât timp un membru rămâne în societate, partea lui socială nu poate fi nici retrasă nici cedată nesocietarilor, nici urmărită de creditorii lui.

Dacă în cazul prevăzut în articolul precedent, partea socială a unui membru retras sau exclus e urmărită prin justiție, societatea nu poate fi silită să facă plata în alte condiții, decât în cele prevăzute la articolul 13.

Fiecare membru intrând în societate primește dela conziliul de administrație un libret sau o cărticică în care se înscriu toate operațiile sale cu societatea. În caz de pierdere a libretului, societarul e dator să încunoștiințeze în scris conziliul de administrație care va încheia un proces verbal de anulare și va dispune liberarea unui duplicat de libret.

Decizia conziliului de administrație va fi afișată în termen de cel mai târziu 15 zile, la primăria comunei din care face parte posesorul libretului.

Dividendul cuvenit societărilor pentru părțile lor sociale efectiv vărsate, se va fixa în fiecare an de consiliul de administrație, cu aprobarea adunării generale.

Până la vărsarea integrală a părții sociale, dividendul cuvenit societărilor, se va reține în contul acestei părți.

Dividendul distribuit societărilor nu va fi în nici un caz mai mare de 10% asupra părții sociale efectiv vărsate. Prisosul va fi vărsat la fondul de rezervă.

Capitolul IV.

Capitalul operațiilor.

Pe lângă capitalul social la operații se mai folosesc *depunerile* și împrumuturile contractate de societate.

În fiecare adunare generală e a se fixa maximul, la care poate ajunge suma totală a depunerilor individuale, precum și suma împrumuturilor contractate.

Pentru plata obligațiilor societății servește ca garanție: a) câștigul curat; b) fondul de rezervă; c) părțile sociale, *proporționat cu miza socială a fiecăruia* și d) donațiile.

Partea luată din capitalul de donații, se consideră ca un împrumut, ce e a se restitui înainte de toate.

Depuneri se primesc cu și fără termen. Dobânda, care începe să curgă o lună după ce s'a făcut depunerea, o fixează adunarea generală și nu poate fi mai mare ca 6%. Libelele de depuneri și capitalizările de interese, se fac ca la noi, cu deosebirea că interesele se capitalizează numai odată pe an și că fructificarea acelor începe numai după luni, dela încheierea anuală.

Capitolul V.

Despre împrumuturile acordate de societate.

În fiecare an adunarea generală, în urma propunerii consiliului de administrație, stabilește maximul sumei ce se poate acorda ca împrumut unui membru al societății sau unui nesocietar pe credit personal sau real.

Consiliul de administrație înainte de a acorda împrumuturile, trebuie să țină seamă nu numai de calitățile morale și de solvabilitatea împrumutatului ci și de scopul pentru care se cere împrumutul, dându-se preferință împrumuturilor pentru scopuri productive, de exemplu pentru cultura pământului, pentru cumpărare de vite sau pentru industria și comerțul agricol.

Consiliul de administrație nu este obligat a împrumuta nici chiar pe membrii societății, dacă așa va crede de cuviință și este asemenea în drept să fixeze suma im-

prumutului la oricare cifră va aprecia sub maximul fixat de adunarea generală.

Scopul împrumutului se va arăta în actul de împrumut și consiliul de administrație va fi dator să supravegheze întrebuințarea lui.

Împrumuturile nu se pot acorda decât locuitorilor comunei de reședință și ai comunei vecine (numite în statute).

Adunarea generală fixează în fiecare an maximul dobânzii de luat de societate pentru împrumuturile acordate atât membrilor cât și nesocietarilor. Această dobândă pentru societari nu poate trece 2% peste scontul luat de Casa centrală a Băncilor populare sătești; dela nesocietari se poate percepe încă 2% pe an în plus.

Împrumuturile se acorda de către consiliul de administrație: a) pentru termene până la un an, care pot fi prelungite de consiliul de administrație încă cu cel mult un an; b) în cont-curent.

Consiliul de administrație poate da încredințare *prezidentului* ca să acorde împrumuturi mici sub ratificarea ulterioară a consiliului — până la maximul fixat de consiliul de administrație.

Prin contractele împrumutului se poate stipula ca stingerea (achitarea) împrumuturilor să se poată face în mod parțial și până la termen.

Pentru termene mai lungi, împrumuturile nu se pot acorda decât prin votul adunării generale, care stabilește, în acest caz și termenele parțiale de plată a împrumutului.

În orice caz societatea își rezervă dreptul de a rezilia (abzice) contractul de împrumut și a reclama plata lui în cazurile următoare:

a) Când debitorul nu întrebuințează suma împrumutată pentru scopul arătat în actul de împrumut;

b) Când debitorul ori garanții ajung în insolvență ori nu dau garanță suficientă;

c) În cazurile de liquidare a societății oricând ar fi silită să restituie depunerile și împrumuturile contractate de ea. În cazul acesta debitorul are termen de o lună pentru achitarea datoriei.

Împrumutul se poate plăti și înainte de termen. În acest caz se plătește dobândă numai pentru suma rămasă neachitată.

Împrumuturile trebuie asigurate absolut în orice caz.

Împrumuturi se dau pe credit personal ori amanet.

Împrumuturi fără gir ori aval se dau numai excepțional, până la un maxim hotărât.

Pentru împrumuturile pe credit personal, și cu gir ori aval consiliul de administrație

va fixa suma până la care o persoană poate fi admisă să semneze ca girant ori garant prin aval.

Afaceri de amanente se fac după legile în vigoare.

Când banca face avansuri sătenilor pentru cumpărare de vite, semințe ori instrumente agricole, acestea vor fi considerate ca amanetate, din momentul cumpărării lor și până la achitare — conform legilor în vigoare.

Societatea poate acorda împrumuturi și diferitelor *asociațiuni* ale locuitorilor din comunele în care operează — dacă găsește că aceste *asociațiuni* sunt în folosul material și moral al comunelor, cum sunt: societăți de consumațiune, de producțiune, de vânzare de produse etc.

Limitele creditului și condițiile le stabilește conziliul de administrație, pe lângă autorizația Casei centrale.

Plusul de fonduri îl va depune banca la Casa centrală — spre fructificare.

Capitolul VI.

Fondul de rezervă și beneficiile societății.

Fondul de rezervă se formează din 10% din câștigul curat, din supradotație, din taxele de înscriere și din cametele fondului de rezervă. Fondul e proprietatea exclusivă a societății și „nu poate fi întrebuințat sub nici o formă în operațiile societății“. El va fi prefăcut în efecte de stat, care vor fi depuse spre păstrare la cassa de Depuneri și Consemnațiuni sau la „Banca Națională“ a României.

Efectele Fondului de rezervă nu pot fi amanetate, fără invoirea Casei centrale.

Impărțirea fondului se poate face numai, când la dizolvarea societății sunt membrii cel puțin în număr dublu ca la început și din aceștia $\frac{2}{3}$ hotărăsc împărțirea. Adunarea generală poate hotărî să nu se împartă fondul, ci să se întrebuințeze ca și donațiile.

Câștigul curat (beneficiile nete) se împart — ca și la noi.

Capitolul VII.

Administrația societății.

Organele societății sunt: a) adunarea generală; b) conziliul de administrație; c) comisia cenzorilor și d) contabilul. Membrii conziliului de administrație nu pot fi decât români majori.

Atribuțiile adunării generale — sunt la fel cu atribuțiile adunărilor generale a băncilor noastre din Ungaria.

Adunările generale sunt a se ține în

luna Februarie, convocate fiind cu 15 zile înainte.

Adunarea e legal constituită dacă sunt de jumătate plus unii din membrii înscriși. Când nu se întrunesc atâția, se convoacă o a doua adunare, ca și la noi. Decursul adunării și votările asemenea sunt ca la băncile noastre.

Conziliul de administrație se compune din cel puțin 6 și cel mult 9 membri. Locurile devenite vacante le întregeste comisia cenzorilor — până la proxima adunare generală. În fruntea conziliului stă prezidentul. Datorințele conziliului sunt asemenea datorințelor ce le au direcțiunile băncilor noastre — cu următoarele adăuse:

Împrumuturile contractate de un membru al conziliului de administrație, trebuiesc comunicate celei dintâi adunări generale ce urmează, iar pentru aceste împrumuturi garantează solidar toți membrii conziliului.

Președintele reprezintă societatea, ține corespondența, comunică bilanțul Casei centrale, liberează mandate de plată, convoacă conziliul la ședințe și adunarea generală, prepară raportul anual și supraveghează întreagă afacerea.

Comisia cenzorilor îndeplinește pe deplin rolul comitetului de supraveghiere dela băncile noastre din Ungaria.

Contabilul conduce registrele și cassa societății, încheie bilanțul, și poartă întreagă contabilitatea.

Bilanțul se face după aceleași reguli ca și la băncile noastre și trebuie trimis membrilor cu 8 zile înaintea adunării.

Cât timp capitalul social nu trece de 10,000 lei, *funcțiile* tuturor membrilor conziliului de administrație și a comisiei cenzorilor *sunt gratuite*; în celelalte cazuri nu li-se va putea atribui sub nici o formă mai mult de 10% din beneficiul net anual.

Contabilul însă va primi remunerația stabilită de conziliul de administrație, în raport cu importanța afacerilor.

Despre ședințele comitetului de administrație și a comisiei cenzorilor precum și despre adunările generale se poartă registre în regulă.

Capitolul VIII.

Dispoziții generale.

Pentru modificarea statutelor e a se concheta o anume adunare generală. Pentru hotărîri se cere prezența a $\frac{2}{3}$ din membrii înscriși și o majoritate de $\frac{3}{4}$ din voturile membrilor prezenți. Când nu s'ar prezentă de ajuns la prima adunare, se concheamă a

două, când hotărâsc $\frac{3}{4}$ de voturi a membrilor prezenți. Societatea nu poate fi disolvată dacă cel puțin 10 membri stăruiesc la conchermarea ei chiar dacă ei sunt în minoritate.

Aceia care doresc disolvarea sunt liberi să se retragă din societate.

Propunerea pentru disolvare trebuie făcută în scris, cu o lună înainte.

Lichidarea se face prin comisia de censoři sau prin lichidatori anume designați.

Ca încheiere, în statute se spune când s'au votat, care sunt membri în consiliul de administrare și comisiunea censorilor și apoi că la ce dată intră statutele în vigoare.

După toate aceste avem icoana despre însemnătatea, natura, felul de alcătuire și de lucrare a Băncilor populare din România. Urmează să dăm câteva tablouri statistice despre numărul băncilor și a membrilor, timpul și locul înființării și rezultatele ajunse de aceste folositoare instituțiuni, care fac mândrie României și ne îndeamnă și pe noi să împrumutăm dela ele multe lucruri folositoare.

Cecuri și clearing.*)

II.

Lipsurile și neajunsurile de felul celor schitate nu se pot limita decât prin perfecționarea tehnicii de plăture.

Modalități de tehnică mai perfecționată oferă în monarhia noastră Banca Austro-Ungară și Băncile poștale din Viena și Budapesta.

Banca Austro-Ungară, având o rețea resfirată prin toate orașele principale ale monarhiei; deasemenea cele două bănci poștale având rețele și mai resfirate, înlesnesc deja prin aceste sisteme transacțiile financiare ale comercianților.

Înlesnirea e și mai remarcabilă, ba în multe privințe perfectă, prin aranjamentele de giro și clearing. În ce constă afacerile de giro?

Băncile primesc dela acei, cari voiesc să participe la instituția de giro, anumită sumă ca *depunere fixă*, pentru care nu plătesc interese de loc, sau plătesc un procent mic (1%—3%). În schimb îi deschid un cont creditându-l cu suma depusă, sumă de care deponentul nu mai poate dispune decât repășind din relațiile de giro-conto cu băncile.

Posesorii conturilor primesc câte un caiet de cecuri.

Evident că în favorul acestor conturi se pot face în fiecare moment alte și alte plăți. Atât din partea posesorilor cât și din partea altora.

Să zicem acum, că dl A. posesorul unui astfel de cont are și el să facă o plată dlui B. Atunci taie un bilet de cec, îl umple, îl subscrie și-l dă lui B., care se prezintă cu el la bancă și cere să i-se lichideze suma, despre care sună cecul.

Se poate întâmpla însă, ca și d-nul B. să aibă giro-conto la aceeași bancă. În acest caz el poate cere să nu i-se lichideze banii, ci suma lor să fie trecută

în favorul contului său. La ce se va mărgini deci operația băncii? *La scrierea unei egalități*: va debita contul lui A. și va credita, cu aceeași sumă, contul lui B.

Iată ceea ce se numește *clearing* și care e deci modalitatea cea mai perfectă de răfuială comercială, tehnică de plăture.

Știm însă cât de greu ne putem reprezenta lucrurile, în importanța lor, prin simple descrieri. Se cere o mare efortare a inteligenței pentru ca să poată combina aspectul complet al realității din crâmpiele de idei resfirate sub învalișul zicerilor. Din acest motiv recurg la exemple concrete având în vedere că o pagină clară e mai de folos decât volume întregi, pline de învățături grele de înțeles.

Să admitem, că Direcția telegrafo-poștală din Cluj are să trimită Direcției generale din Pesta 250,000 de coroane. Ce va face?

Să asigneze paralele cu 250 mandate à 1000 cor.? Nu e recomandabil, atât pentru lucrul conziderabil, cât și din motivul, că nu duce la scop. Paralele ar trebui depuse la oficiul poștal, iar de aici — conform normelor existente ar trebui trimise tot la Cassa direcției. *Circulus vitiosus*.

Plătindu-le cu un cec al Băncii poștelor, paralele vor face acelaș cerc vicios.

Două expediente duc la scop. Banii vor fi puși pe drum în scrisori sau în grop de valoare, zăvorât în ladă de fer.

Însă expedientul cel mai ușor e, că cele 250,000 de coroane vor fi depuse la filiala Băncii Austro-Ungare din Cluj cerând să se plătească în Pesta direcției generale a poștelor. Paralele rămân în Cluj. La Pesta nu merge decât avizul de asignare, pe care primindu-l Banca Austro-Ungară imediat plătește destinației suma de sub întrebare.

Dacă direcția generală nu are lipsă de parale, poate ordona ca suma depusă în giro-contul său să se treacă în giro-contul Cassei statului. La această achitare nu mai trebuie numărată suma. Intrebuințarea, circulația fizică a banilor e superfluă.

Observăm deci cât de comodă e modalitatea oferită de giro și clearing. Persoanele, cari au depuneri la aceeași bancă pot face între ele comerț. Plățile se execută prin transpunerea din contul uneia în contul celeialalte; prin debitarea contului plătoarei și creditarea contului primitoarei.

Avantajul schitat în șirele precedente contribuie la întărirea și lățirea treptată a instituțiilor de giro pe toate terenele vieții financiare, publice și private. Circulația banilor publici după sistem de bancă au acceptat-o multe capete conducătoare, cari observă gravitatea transportului și manuirii fizice a banilor. Direcțiile telegrafo-poștale, direcțiile trenurilor de stat, casele militare își tranșează circulația de parale angajând, în parte covârșitoare, instituțiile de giro a Băncii Austro-Ungare și a Băncilor poștale. Direcțiile financiare își abat prisosul plătirilor în alvia giro-contului ce-l are Cassa centrală a statului la băncile amintite.

Urmează la rând percepțiile și favorurile administrative ale comitatului: vicespan, preture, primării comunale și cu acestea reforma începută se înfige până în cătunele cele mai ascunse din văgăunele munților.

Cec-contul poate îmbrățișa și încassarea datoriilor față de forurile administrative, ba și *încassarea dărilor*, dupăcum se experiează în țările austriace. Pe la noi se observă imediat procedeele greoiu, anevoios,

*) Cf. Nr. 4/906.

al vremilor trecute. Cassarul sau „colectorul“ ține evidența dărilor, primește paralele, consumă mult timp cu numărutul lor, pentruca ulterior să le numere a douăoară, când le va trimite la poștă sau le va duce direct la percepție.

Tot lucrul se reduce la jumătate, dacă primăriile ar ține numai evidența, ar socoti părții ce se prezintă, cât are să plătească, i-ar scrie un mandat de cec, trimițându-l la poștă cu paralele. Pe baza recipisei i-s'ar induce suma în registru și în conducța de dare a plătitorului. Prin acest fapt, cassarul s'ar liberă de numărarea, păstrarea și iarăși numărarea paralelor sau de drumuri până la percepții. S'ar micșora defraudările, ce se ivesc pe ici, pe colo, la primăriile comunale.

Februarie, 1907.

Gavr. Todica.

Repriviri

asupra celor 30 ani de viață a Legii comerciale ungare.

(Urmare din Nrul 5/1907).

II.

Extinderea dreptului comercial o putem aprecia pe deplin, când ținem seamă de mulțimea dispozițiilor Legii comerciale prin care se statuiază norme cu totul aparte de legile civile, generale. Așa în înțelesul Legii comerciale, importanța și efectul de drept al acțiunilor și întreprinderilor, se judecă și după praxa și uzanțele existente în viața comercială (§. 267 a L. C.). Conform §-lui 268 a L. C. obligamentul comun e socotit ca obligament solidar, iar §. 270 a L. C. în cazuri de caventa prescrie caventa gata de plată. Apoi conform §-lui 271 a L. C. și necomersantul, când afacerea se consideră, în baza acestei Legi și pentru el ca afacere comercială, e îndatorat față de a treia persoană la îngrijirea unui regulat comerciant (să asigure, să îngrijască nealterarea etc.)

Penalele (Kötbér) conform §-lui 273 a L. C. nu sunt limitate prin nici o dispoziție, pot fi oricât de extreme. Afacerile comerciale apoi nu pot fi excepționate de contractul necomercial pe temeiul laesio dimidii (feléntuli sérelem), (§. 280 a L. C.); cu toate că legea civilă admite și îndreptățește excepționarea, pe astfel de temei. Comersantul, în baza §-lui 284 a L. C. poate să pretindă camete și dela necomersantul, chiar și în cazurile, când despre asta n'a fost vorba la încheierea afacerii. În baza §-lui 305 și 306 a L. C. pe temeiul contractului în scris, se poate vinde respective valoriza amanetul ca să se valideze pretenziunea, fără invoirea ori prealabila înștiințare a debitorului respective chiar și fără intervenirea judecătorei. §. 309 a L. C. dă dreptul creditorului, ca și față de un debitor necomersant să se folosească de dreptul de reținere, în scopul achitării pretenziunii sale.

Validitatea contractului în scris o stabilește §-ul 313 a L. C. pe temeiul iscăliturii debitorului, chiar și în cazul, când textul contractului e scris de altă mână etc.

Dispozițiile Legii com. referitoare la cumpărări se aplică fără excepție și la necomersanți. Dintre aceste amintim numai dispozițiile referitoare la restrângerea validității lipsei de calitate (§. 346), punerea la dispoziție (§. 347) și cumpărările făcute pe termen fix (§. 356) — cari toate sunt mult mai stricte, decât regulile cuprinse în dreptul privat.

Să fie oare corect ca Legea comercială să extindă astfel de dispoziții, desigur justificate între co-

mersanți, și asupra necomersanților? Cum se poate pretinde, de pildă, dela agricultorul cutare, care nu cunoaște Legea comercială, și peste tot habar n'are de concepțiile dreptului, să cerceteze fără amănare mașina, ce a comandat și să înștiințeze numai decât pe vânzător despre lipsele constatate. căci altcum după Legea com. mașina se privește ca neexcepționată și agricultorul trebuie să o plătească, oricât de netrebuită și rea ar fi? De unde să știe un astfel de blăjin, că în cazul când îi sosește o marfă, pe care el nu o poate primi, căci e rea ori lui nepotrivită, el nu o poate retrimite simplu, fără că e dator să o pună la dispoziția vânzătorului și până una-alta el e dator să o grijască?

Și oare își poate el da seamă de rizicul ce-l ia asupraș când vinde bucate pe termen, dar în urma unei slabe recolte el nu va putea liferă și cumpărătorul îi poate pretinde despăgubire, până la prețurile, ce într'aceea s'au urcat la bursă, la sume exorbitante?

Nenumăratele procese pornite din astfel de cauze, care răpesc atâta timp judecătoriilor din țară; nenumăratele și ruinătoarele execuții ce izvoresc din dispozițiile speciale ale legii și din uzanțele pe care micii proprietari neexperți și neorientați nu le cunosc, în vreme-ce comercianții, care le cunosc până în cele mai subtile amănunte le folosesc, de multeori cu rea credință — formează dovezi eclatante și triste, că generalizarea în aplicarea regulilor dreptului comercial n'a fost salutară; dovedesc că comercializarea exagerată, inaugurată de legea comercială a cauzat publicului mare *perderi mult mai însemnate, decât ar fi fost preterările față de comercianți, când necomersanții, cu care contractează, ar fi fost lăsați sub rânduilele mai mulcome ale dreptului privat.*

Comercializarea exagerată a relațiilor de traiu din țară, că a fost nepotrivită și nejustificată, apare și numai din faptul, că măiestrii legislatorilor ungari, germanii, au regretat pasul făcut și s'au nizuț să-l repare prin restrângerea cercului de competență al dreptului comercial.

Noua lede comercială din Germania dela anul 1897 a omis cu totul categoria afacerilor comerciale *obiective*, recunoscând numai afaceri comerciale *subiective*, adică numai astfel de afaceri, care provin dela comercianți (§§-ii 1, 343 din L. C. G.). Cu toatecă Legea germană prin §§-ii 2 și 3 a extins noțiunea de comersant, peste profesionalismul afacerilor comerciale și cu toatecă nu a exchis dintre aceste nici afacerile de cumpărări de imobile, nici vânzările manufacturierilor, susținând și pe mai departe dispoziția în baza căreia și necomersanții sunt supuși legii comerciale, când încheie o afacere comercială cu un comerciant (§. 345) — totuș a îngrijit Legea com. germană, ca dispozițiile ei mai severe, să fie aplicate numai față de comercianții de profesie. Așa de pildă în §. 346 a L. C. germane se spune că uzanțele și practica acceptată în circulația și viața comercială, se consideră numai între comercianți. În §. 348 al aceleiaș se spune, că penalele (kötbér) fixate de comerciant pot fi reduse de judecătoreie, iar în §§-ii 377 și 379 se fixează, că cercetarea și excepționarea imediată a mărfurilor, precum și îngrijirea mărfii excepționate se impune numai atunci, când pentru ambii contractanți afacerea e comercială etc.

În afară de aceste, prin faptul că prin noua lege germană se fixează, că numai comercianții pot încheia afaceri comerciale, cu toatecă susține dispozițiile vechi, în cazul când pentru respectivul acele sunt afaceri comerciale (îngrijirea unui regulat comerciant, §. 347,

garanța gata de plată §. 349 și altele), aceste dispoziții față de necomercianți nu pot fi aplicate, căci sunt dispoziții, cari sunt menite exclusiv numai pentru comercianți.

Cu alte cuvinte legea germană din nou a readus dreptul comercial în alvia, ce i-se cuvine după natura lui și în care poate satisface comerțului, fără ca să păgubească pe celelalte clase.

Cu toatecă în Germania, necomercianții și cu deosebire clasa agricultorilor e cu mult mai aproape de clasa comercianților, ca în Ungaria și cu toate că nici dispozițiile vechi legi com. nu au fost atât de păgubitoare ca în Ungaria pentru clasele necomerciale, să nu se creadă însă, că reforma aceasta a legii com. germane, ar însemna reacție față de desvoltarea istorică a dreptului comercial european! Nu mă mai opresc asupra faptului că în Elveția la 1883 prin extinderea dreptului civil și asupra afacerilor comerciale au cassat total dreptul special comercial; asemenea nu înzist nici asupra faptului, că în Anglia niciodată n'a existat un drept special comercial. Amintesc numai că „Code de commerce“ din Franța, care este protopărintele dreptului comercial din Europa, și care a fost copiat și introdus în cele mai multe state, ba a servit și baza legii comerciale germane, nici pe departe nu a comercializat relațiile de trai, în măsura în care le-a comercializat mai târziu legea comercială din Ungaria și până la 1897 și legea comercială din Germania.

V. C. O.

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 21 Februarie 1907.

Despre o îmbunătățire a pieței internaționale de bani nici acum nu poate fi vorba. Din contră în Berlin în urma plasării continue de bonuri de tezaur prin banca imperială, numărul a devenit tot mai rar, de aceea discountul privat s'a urcat la 5%, și poate crește și mai mult, dacă nu s'ar fi cumpărat o parte din aceste bonuri pentru Paris, unde discountul privat a scăzut la 2⁷/₈%. Ingrijitoare este pentru Berlin și împrejurarea, că fiind cursul devizelor favorabil, s'a exportat aur în Anglia. În New-York încă se observă o îmbunătățire a pieții financiare, care este urmărită cu multă atențiune, însă cu puțină încredere, de piețele europene. În această situație nici în Berlin și nici în London nu se așteaptă reducerea etalonului.

Pe piața internă situațiunea este mult mai favorabilă Banca Austro-Ungară prezintă la medio o creștere a metalului nobil de 1-23 milioane la 1465-45 milioane o reducere a portfelului de cambii de 66-3 milioane, la 551-37 milioane, a lombardului de 3-87 milioane la 54-2 milioane și a circulațiunii de bilete de 53-8 milioane la 1741-27 milioane, iar rezerva de bilete scutite de dare a crescut în acelaș timp cu 55 milioane la 121 64 milioane coroane. Cu toate acestea discountul privat n'a scăzut, și cambiile de portfel nu se pot plasa sub 5%.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

Rugare. On. Direcțiuni ale institutelor noastre de bani sunt rugate să binevoiască a ne transpune imediat după încheiere câte un exemplar al bilanțului și contului lor de profit și pierdere pe anul de gestiune 1906, pentruca informațiunile noastre asupra mersului și desvoltării instituțiunilor noastre financiare să fie cât se poate de exacte și autentice.

Redacțiunea.

„Albina“, institut de credit și de economii în Sibiu. În numărul de față primul nostru institut financiar își publică bilanțul pe anul de gestiune 1906. care a fost pentru acest institut sub toate raporturile un an bun. Totalul activelor în sumă de K 28.112 065 arată față de 1905 o creștere de aproape K 1.707.000, iar venitul brut este de K 1.452.099 cu K 31.388 mai mare decât în anul precedent: cu toate acestea profitul net arată numai o modestă creștere de K 4.623 și se cifrează cu K 266 633. Ramii principali de afaceri prezintă în comparație cu anul 1905 următoarea situație: Escont K 10.644,926 (+ K 1.140,928), Imprumuturi ipotec. K 6.893 592 (+ K 641,546); din suma aceasta K 777.994 sunt Imprum. ipot. primite în cesiune dela alte institute de bani de-ale noastre, cari pe calea aceasta ajung în poziție a acordă și ele imprumuturi cu termene lungi. fără rizicul imobilizării mijloacelor lor. Cred camb. ipotecare au crescut numai cu K 28,134 la K 1.861,394, iar Efectele proprii cu toate cursurile scăzute dela finele anului, prezintă o creștere de K 32 283 și se cifrează cu respectabila suma de K 2.906,929, fără Efectele fondului de garanție al scris. fonciare în sumă de K 495,077. Ele formează 18 07%, ale Depozitelor spre fructificare și sunt o puternică garanție a mobilității și solvabilității acestui institut. Reduceri se arată față de anul trecut la: Cred. pers. de K 138,254 (starea K 1.542,679), la Cont-curent K 41,339 (starea K 2 462.401) și la Realități dela K 625,760, la K 541,157. Pozițiile mai principale ale pasivelor arată față de 1905 următoarele schimbări, anume creșteri: Depozitele spre fructificare cu K 1.696,711 la K 15.510,087, Rezervele, excluzive Fondul de garanție al scrisurilor fonciare dela K 312 310 la K 344,691 și Fondul de penziune dela K 486,398 la K 516,787. Din contră s'au redus Reescontul cu K 44,624 la K 2.164,034 și poziția Creditori cu K 150,280 la K 1.314,684.

Adunarea generală este convocată pe 23 Martie și direcțiunea propune distribuirea unei dividende de 14% ca și în trecut. La ordinea zilei sunt de astădată mai multe chestiuni importante asupra cărora vom reveni, cum este urcarea capitalului la K 2.400,000 și altele.

„Ardeleana“, institut de credit și de economii soc. pe acții în Orăștie. Bilanțul acestui institut pe al XXI-lea an de gestiune, publicat și între inserțiunile numărului nostru penultim, s'a încheiat cu active totale de K 4.831,951, cu K 381,125 mai mari decât în 1905 și la un venit brut de K 332,159 (în 1905 K 329.463) cu un profit net de K 92,402, în creștere față de anul precedent cu circa K 2,400. Ce privește singuraticii rami de afaceri, vedem că în anul expirat acest institut și-a restrâns încâtva ramul Escontului, al Cred. camb. cu acop. ipot. și al Imprum. pe oblig. cu venți, în schimb însă a dat o extenziune mai mare Imprum. ipotecare. Cele dintăiu două poziții arată în urma acesteia o reducere dela K 2.521,697 la K 2.379,346, va să zică de K 142,351, iar Imprum.

pe oblig. cu cavenți de K 16.585 (starea K 232,617). Imprumuturile hipotecare (simple și cu anuități) din contră au crescut cu considerabila sumă de aproape K 332.000 la K 874,171. O creștere însemnată arată, având în vedere cursurile scăzute dela finele anului: Efectele publice, cari prezintă starea de K 259,945 față de K 211.942 în 1905. Dintre pasive cea mai considerabilă creștere se remarcă la Depozite spre fructificare, dela K 2.676.634 la K 3.039.835. pe când Reescontul, cumulat de astădată cu Lombardul, arată o mică reducere de circa K 22,632 la K 667,972. Rezervele sunt mai mari decât la finele anului precedent cu circa K 25,000 (starea K 365,216).

Adunarea generală este convocată pe 28 crt. La ordinea zilei este și alegerea a 3 membri în direcțiune și a unuia în comitetul de supraveghiere.

„*Auraria*“, *cassă de economii soc. pe acții în Abrud* și-a încheiat bilanțul pe 1906, al XIX-lea an de gestiune, în ce privește profitul net ceva mai nefavorabil decât cel pe 1905, căci a realizat numai un profit net de K 18,297,52 față de K 19,340,11 în anul precedent. Totalul activelor de K 918,266 este de altcum în creștere față de 1905 cu circa K 18,000 și anume se prezintă Escontul cu K 556,416 (în 1905 K 527,801) și Efectele publice cu K 45,532 față de K 41,706 în anul precedent; pe când Imprumuturile hipotecare și Cred. camb. cu acop. hipot. arată mici reduceri, anume primele dela K 236,034 la K 226,712 și cele din urmă dela K 72,462 la K 66,031. Ce privește pozițiile mai principale ale pasivelor, acestea arată cu excepțiunea Reescontului, care s'a redus cu K 27,000 la K 89,601, creșteri, anume Rezervele de K 7,229 (starea K 121,168), Depozitele spre fructificare dela K 526,334 la K 557,620 și Fondul de penziune dela K 45,393 la K 48,462. Venitul brut al anului 1906 se cifrează cu K 77,472 arătând față de 1905 o mică reducere de K 355.

Adunarea generală convocată pe 7 Martie a. c. va avea între altele să aleagă 2 membri în direcțiune și întreg comitetul de supraveghiere.

„*Banca Poporală*“, *instituit de credit și econ., societate pe acții* este numele unui institut financiar românesc ce este pe cale a se înființa în Caransebeș și care și-a convocat adun. gen. constituantă pe 28 crt.

„*Bistrițana*“, *instituit de credit și economii soc. pe acții în Bistrița* a continuat și în anul 1906 a se desvoltă în mod îmbucurător, încheindu-și bilanțul ultim cu active totale de K 1.953,133, cu circa K 507,000 mai mari decât în anul precedent și cu un profit net de K 25.606 în creștere față de 1905 cu circa K 1,600. Principalul ram de afacere de până acum, Escontul, a crescut față de 1905 cu mai mult de K 200,100 la K 1.063,251 și s'a dat și Imprumuturilor hipotecare o extenziune mai mare, căci acestea se prezintă cu K 227,512 față de K 118,800 în 1905. Din suma aceasta sunt cedate K 78.200. Cred. camb. cu acop. hipot., arată o mică reducere de K 9,000 la K 97,615 Imprum. pe oblig. din contră o creștere dela K 292,259 la K 310.159. Intre active mai aflăm poziția Cont-curent (Filiala din Teaca) cu K 195,204 și ca contrapozitie a acesteia, între pasive Creditori K 194,978. Ce privește pasivele au crescut Depozitele spre fructificare cu K 136,655 la K 892,597, Rezervele cu K 9,097 la K 128,731, iar Fondul de penziune dela K 45,893 la K 48,731. Reescontul continuă a fi însemnat la institutul acesta și se prezintă cu K 463,790,

arătând față de 1905 o creștere de K 78,383. Venitul brut al anului 1906 se cifrează cu K 108,479 arătând față de 1905 o creștere de K 4,584.

Adunarea generală este convocată pe 14 Martie a. c. și direcțiunea propune distribuirea unei dividende de 10%, ca și în trecut și dotarea fondului de rezervă cu K 8,000. La ordinea zilei este și chestiunea în ființării unei a doua filiale și alegerea unui membru în direcțiune.

„*Bocșana*“, *inst. de credit și econ. soc. pe acții*. Bilanțul pe 1906, al XI-lea an de gestiune, l-a încheiat acest institut cu active totale de K 514,180 față de K 477,027 în 1905 și cu un profit net de K 12,929 în reducere față de anul precedent cu K 2,247. Ramul principal de afacere Escontul arată în comparație cu starea din bilanțul anterior o reducere de circa K 10,000 la K 196,561; Credite camb cu acop. hipot. și Imprum. hipotecare din contră s'au sporit, anume cele dintâiu dela K 157,379 la K 185,922 și cele din urmă cu circa K 9,000 la K 75.888. Interesele tranz. restante se prezintă cu K 9,927 (în 1905 K 7,715) o sumă însemnată, dacă vom considera că interesele tranz. anticipat sunt arătate abia cu K 4,771 la K 39,418 interese încassate în 1905 K 4,502 la K 37,439) adevă cam cu $\frac{1}{8}$ a acestora. Dintre pasive au crescut Rezervele cu K 5,710 la aproape K 41,000 și Depozitele spre fructificare cu circa K 26.000 la K 270,527. Venitul brut s'a cifrat cu K 43,063 (în 1905 K 41,456).

Adunarea generală este convocată pe 24 crt. La ordinea zilei este și alegerea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.

„*Casa de păstrare*“, *societate pe acții în Mercuria*. În anul trecut de gestiune institutul acesta a continuat a se desvoltă atât în ce privește singurătății săi rami de afaceri și totalul activelor sale, cât și profitul net realizat. Dintre cele dintâiu Escontul arată o mică reducere de circa K 9,000 la K 88,643, pe când ceilalți rami de operație arată toți creșteri, unii chiar considerabile, anume s'a sporit: Cred. cu acop. hip. cu K 26,000 la K 111,268, Imprum hipotecare cu circa K 20,000 la K 222,681, Imprum. pe oblig. cu cavenți dela K 267,260 la K 288,915, în fine Cred. de cont-curent cu mai mult de K 116,000 la K 229,939. O creștere însemnată se remarcă și la Realitățile proprii dela K 25,531 la K 44,360. Totalul activelor se cifrează cu K 1.088,394 și este mai mare decât în 1905 cu K 216,677. Dintre pasive arată o creștere considerabilă de K 209,000 Depozitele spre fructificare, cari se prezintă cu starea de K 887,005, iar Rezervele de K 42,018 sunt mai mari decât în anul precedent cu circa K 6,000. Venitul brut a fost de K 66,488 (în 1905 K 56,041) iar profitul net a crescut față de anul precedent cu circa K 4,500 la K 15,975.

Adunarea generală (a IX-a) este convocată pe 5 Martie a. c. când vor fi a se alege și doi membri în direcțiune și întreg comitetul de supraveghiere.

„*Codriana*“, *instituit de credit și de economii soc. pe acții în Băsești*, fondată în cursul anului 1906 cu capital de K 100,000, își publică primul bilanț încheiat la 31 Decembrie 1906, cu active totale de K 340,279 și cu un profit net de K 5,120, ceea ce corespunde unei rentabilități de aproximativ 6% ale capitalului vărsat de K 83,887. Iată pozițiile mai principale ale bilanțului: Escont K 208,489, Cambii cu acop. hipotecară K 80,742 și Imprum. hipot. K 27,612 Dintre pasive cea mai însemnată poziție este Rees-

contul cu K 163 273, o sumă, ce formează aproape dublul capitalului vărsat și mai mult decât jumătatea Escontului și Cred. camb. cu acop. hip. la olaltă, semn că tinărul institut face deja dela început uz în măsură exagerată de credit. Depozitele spre fructificare se urcă la K 66,503. Venitul brut al primului an de gestiune este K 18,129, din care sumă K 14 193 sunt venituri de interese.

Adunarea generală este convocată pe 16 Martie a. c., având a se alege cu ocaziunea aceasta și 4 membri în comitetul de supraveghiere cu mandat pe 3 ani; asemenea vedem pusă la ordinea zilei și modificarea unor §§. din statute.

„Doina“, institut de credit și de economii soc. pe acții în Câmpeni și-a încheiat al XI-lea an de gestiune cu active totale de K 806,835 (în 1905 K 726,041) și la un venit brut de K 65 297. cu un profit net de K 15,332, cu circa K 2,500 mai mic decât în anul precedent. La singuraticii rami de afaceri mai însemnați se arată de altcum în comparație cu 1905 următoarele schimbări, creșteri la: Escont dela K 354,671 la K 377,899, din care sumă au fost reescontate K 232,334 (+ față de 1905 de circa K 89,000), Cred. camb. cu acop. hip. s'au sporit dela K 200,149 la K 246,682 și Imprum. hipotecare dela K 137,001 la K 158,174. Depozitele spre fructificare din contră s'au redus cu circa K 14,000 la K 430,124. Rezervele în fine se cifrează cu frumoasa sumă de K 45,300.

Adunarea generală este convocată pe 12 Martie a. c. când va fi a se alege și comitetul de supraveghiere pe anul 1907.

„Murășana“, institut de credit și de economii soc. pe acții în Reghinul-săsesc. Bilanțul anului 1906, al XIX-lea an de gestiune, l-a încheiat acest institut cu un profit net ceva mai mic decât cel al anului 1905 și anume cu K 24,872 (1905 K 26,610) și cu active totale de K 1.205,042 față de K 953,659 în anul precedent. Dintre activele cea mai însemnată creștere o arată Imprumuturile hipotecare. anume de K 93,000 la K 371,838, iar Escontul s'a sporit cu circa K 33,600 la K 577,009, pe când Obligat. cu caventi sunt aproape neschimbate ca și în 1905 cu K 45,322. O poziție nouă a activelor și care se prezintă deodată cu o sumă respectabilă sunt Efectele proprii cu K 120,541, cari formează aproape 14-10% ale Depozitelor și vor contribui sigur la potențarea încrederii publicului în soliditatea și solvabilitatea acestui institut. O altă poziție însemnată a activelor sunt Interesele restante cu K 21,923 (în 1905 K 17,785) față de cari Inter. tranz. anticipate se prezintă numai cu K 10,217. Dintre pasive au crescut Depozitele spre fructificare cu aproape K 234,000 la considerabila sumă de K 855,546 și Rezervele cu mai mult de K 8,100 la K 71,922, care sumă cu dotațiunea anului curent se va urcă la K 75,000. Reescontul este de tot minimal abia K 30,000. Venitul brut al anului 1906 a fost de K 85,747 cu rotund K 10,000 mai mult decât în 1905.

Adunarea generală este convocată pe 11 Martie a. c.

„Poporul“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Lugos. Conform bilanțului pe 1906 publicat între inserțiunile numărului nostru precedent institutul acesta a realizat în anul trecut la un venit brut de K 94,430 (K 75,855 în 1905) un profit net de K 30,568 față de K 26,412 în 1905. Activele totale de K 1.266,237 prezintă o creștere de K 197,000, anume

au crescut Escontul cu circa K 15,000 la K 308,002 și Cambiile cu acoperire hipotec. dela K 441,460 la K 573,881. Din suma acestor două poziții de K 881 884 sunt reescontate K 205,392. O creștere de K 26 000 se mai arată și la Imprumuturi hipotecare (starea K 166,628). Intre pasive cea mai însemnată poziție sunt Depozitele spre fructificare cu K 686,999 față de K 552 479 în 1905, apoi Rezervele cu K 45 303 (în 1905 K 34,425) o sumă destul de frumoasă după abia 6 ani de existență.

Adunarea generală convocată pe 4 Martie a. c. va avea între altele să aleagă și direcțiunea pe un nou period de 3 ani.

„Sentinelu“, institut de credit și economii, soc. pe acții în Satul-nou. Anul 1906 a fost pentru acest institut un nou an de înaintare pe calea progresului, căci afacerile lui s'au desvoltat conziderabil față de trecut. Aceasta se vede și din totalul activelor, cari cu suma lor de K 1.866,054 sunt mai mari decât în anul precedent cu aproape K 570.000, Escontul s'a sporit dela K 882,701 la K 1.134,891, din care sunt reescontate peste 58% adică K 658,494 semn că se face în măsură extraordinară uz de credit. O creștere însemnată de K 120,000 arată față de 1905 și Impr. hipotecare, cari se prezintă cu K 372,949. Din suma aceasta sunt cedate K 143,100. Poziția „Avansuri pe mărfuri“ de K 60,500 încă este în creștere față de 1905 cu circa K 32,000. Intre pasive cea mai însemnată poziție, după Reescont, sunt Depozitele spre fructificare cu K 485,681 (în 1905 K 466,558). În fața capitalurilor străine Reescont și Depozite în sumă totală de K 1.144,175. Efectele proprii ale acestui institut se prezintă cu minimala sumă de K 16,775, deci acuirarea unui stoc corespunzător de efecte ar fi foarte konzult. Rezervele, întrebuintate în 1905 urcarea capitalului societar se cifrează acum deja din nou cu K 10,241. Venitul brut al anului 1906 a fost de K 124,894 (în 1905 K 92,446) iar profitul net de K 39,429 este cu circa K 6,000 mai mare decât în anul precedent.

„Sătăgeana“, institut de credit și de economii soc. pe acții în Jibou. Bilanțul acestui institut pe al IX-lea an de gestiune, încheiat la 31 Decembrie a. tr., arată în comparație cu bilanțul anului precedent următoarele schimbări mai esențiale: la totalul activelor o creștere de circa K 130,000 (starea K 1.065,571) anume au crescut Escontul (incluzive Credite camb. cu acop. hipot.) cu K 90,198 la K 757,714 și Imprum. hipotecare dela K 165,537 la K 195,524. Efectele proprii prezintă starea de K 47,350 față de K 46 460 în 1905, iar poziția Debitori cu K 7,386 este mai mare decât în 1905 cu K 2867. Dintre pasive s'au sporit Depozitele spre fructificare cu K 37,741 la K 507,258, Reescontul dela K 177,850 la K 254,376, Fondul de penziune cu circa K 3,500 la K 11,028, în fine Rezervele cu circa K 9,000 la K 47,291. Această sumă cu dotațiunea anului curent crește la aproape K 55,000 ceea ce constituie mai bine de 1/4 a capitalului societar, dovadă că s'a dat dintru început atențiunea cuvenită dotațiunii Rezervelor. Venitul brut al anului 1906 este de K 91,400 cu K 16,757 mai mare decât în 1905 iar profitul net se cifrează cu K 28,310 (în 1905 K 25,117).

Adunarea generală este convocată pe 9 Martie a. c. și direcțiunea propune distribuirea unei dividende de 7% față de 6% în anul 1905.

„Ulpiana“, institut de credit și de economii, soc. pe acții în Grădiște. Bilanțul acestui institut pe 1906 publicat între inserțiunile numărului nostru precedent, arată puține schimbări în comparație cu bilanțul anului 1905. Totalul activelor se cifrează cu K 137,819 și este în creștere față de 1905 cu circa K 7,300, creștere provenită din creșterea Escontului dela K 121,718 la K 128,664. Din suma aceasta a fost reescontată mai mult de jumătate adică K 64,493. Rezervele se prezintă cu K 15,767 (în 1905 K 13,755), iar Depozitele spre fructificare de K 10,526 sunt în creștere față de anul trecut cu circa K 1,000. Capitalul societar prezentat în 1905 cu K 38,500 arată în ultimul bilanț numai starea de K 38,350. va să zică este în reducere cu K 150, ceea ce nu ne putem explica, știut fiind că în sensul legii com. (§. 209) reducerea capitalului societar poate avea loc numai cu aprobarea tribunalului competent. *Intre pasivele bilanțului mai aflăm o poziție, ce până acum nu ne-a venit încă înainte la nici un institut de-al nostru. anume: „Interese restante de reescont“* cu K 438,66, din care ar urmă că „Ulpiana“ a avut la finele anului 1906 cambii reescontate rămase pendente. Lucru neadmisibil la o bancă. Ori poate numai numirea acestei poziții este eronată? Venitul brut de K 17,726 este mai mare decât în 1905 cu circa K 2,300 iar profitul net arată față de anul precedent o creștere de K 114 și se cifrează cu K 5753. Adunarea generală este convocată pe 23 crt.; la ordinea zilei este și alegerea comitetului de supraveghiere pe un an.

„Victoria“, institut de credit și economii soc. pe acții în Arad. Bilanțul pe al XIX-lea an de gestiune publicat între anunțurile numărului nostru ultim este o nouă dovadă a progresului ce-l face acest institut an de an, atât în ce privește totalul activelor și desvoltarea singuraticilor rami de afaceri, cât și profitul net. Totalul activelor se prezintă conform bilanțului cu considerabila sumă de K 10.995,241 arătând față de 1905 o creștere de aproape K 1.109,000 iar profitul net se cifrează cu K 180,239 și este mai mare decât în 1905 cu circa K 33,000. Ramul principal de afaceri, Escontul, se prezintă cu K 8.445,213 (+ față de 1905 de K 739,322) iar Imprumuturile hipotecare au crescut cu K 188,371 la K 1.428,177, asemenea poziția Cont curent dela K 26,740 la K 65,658. O creștere însemnată de peste K 106,000 remarcăm la Efecte publice cari se cifrează cu K 596,400 fără acțiunile străine în valoare de K 40,850. De relevat sunt Interese tranz. restante cu neînsemnata lor sumă de K 6,388, față de cari Int. tranz. anticipate se cifrează cu K 114,718. Ce privește pasivele Depozitele spre fructificare au atins suma de K 5.574,798 și sunt în creștere față de 1905 cu circa K 403.000. Rezervele se prezintă cu K 856,154 (în 1904 K 771.273) și împreună cu capitalul societar de K 1.200,000 dau ca avere proprie a societății suma de K 2.056.154. În proporție cu creșterea Escontului a crescut și Reescontul cu mai mult de K 556,000 la K 2.911,657. Venitul brut de K 582,618 este în creștere față de 1905 cu K 52,096.

Adunarea generală se va ține la 24 crt. când se vor alege și 2 membri în direcțiune și întreg comitetul de supraveghiere.

„Vulturul“, institut de credit și de economii soc. pe acții în Diciosănmărtin. Acest institut a căruia înființare am semnalat-o și noi la timpul său, și-a ținut adunarea generală constituantă la 28 Ianuarie 1907. Prezenți au fost 51 acționari, reprezentând 668 de acții

Capitalul societar a fost fixat cu suma de K 100,000, împărțit în 1000 acții à K 100. Sunt 127 acționari. Direcțiunea s'a compus din 9 membri și anume din domnii: Emil Popp, mare proprietar, Bobohalma; Alexandru Maior, preot, Tirimia-mare; Ioan Anca, preot, Subpădure; Moise Birtolon, mare proprietar, Lăscud; Dr. Danil Szabo, avocat, Blaj; David Radeș, forestier arhidiecezan, Blaj; Simion Caluțiu, avocat, Diciosănmărtin; Laurențiu Pascu, protopop, Diciosănmărtin; Dr. Romul Boilă, avocat Diciosănmărtin. Prezidentul direcțiunii este: dl *Emil Popp*, viceprezident și jurisconzult dl *Simion Caluțiu*, director executiv dl Dr. *Romul Boilă*, substituit de dir. executiv dl *Laurențiu Pascu*. Comitetul de supraveghiere s'a compus din domnii: Dr. Alexandru Morariu, avocat, Elisabetopole; Nicolau Todoran, protopop, Cetatea-de-Baltă, Victor Muntean, primcontabil dela „Patria“, Blaj; Sofron N. Oprea, mare proprietar, Șomoștelnic și Daniil Boilă, comerciant, Diciosănmărtin.

Contabil al noului institut a fost ales din partea direcțiunii dl *Ioan Radeș*, fost primcontabil al „Sătmărenei“ din Seini. Alegerea aceasta este cât se poate de norocoasă pentru „Vulturul“, dl Radeș fiind nu numai un om iubitor de muncă, ci și un bărbat cu praxă îndelungată și cu temeinice cunoștințe de specialitate în afaceri de bancă, pe cari le va pune de sigur cu bun succes în serviciul institutului său.

Precum suntem informați direcțiunea a făcut deja toate demersurile de lipsă pentru înregistrarea firmei și în curând „Vulturul“ își va începe activitatea.

li dorim cel mai bun succes!

DIN REUNIUNI.

Programul de lucru al comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“ pro 1907.

1. Se vor țineă întruniri agricole în comunele: Șura mică, Săsași, Jina, Turnișor, Glămbocă, Șugag, Sibiiu (suburbiul inferior) și Avr.g.
2. Se va țineă a 17-a expoziție de vite în comuna Săcădate.
3. Se va cumpără și sortă o vițea de rassă curată „Pinzgau“ între membrii din comuna Gurarului.
4. Se vor acorda proprietarilor mici imprumuturi ieftine pentru procurarea de vite de prăsilă.
5. Se vor distribui între membrii galite, coșnițe de albine, rechizite de stupărit și 13 vieri de rassă englezească.
6. Se vor împărți în mod gratuit membriilor semințe de trifoiu, tufernă și napi de nutreț. În acelaș timp se va mijloci pentru obște procurarea de semințe bune și ieftine de nutrețuri, de legumi, de flori etc.
7. Se vor distribui mai multe mii de pomișori pădurești și se vor vinde cu preț redus mai multe sute de altoi (meri).
8. Membriilor cu locuința în comuna Lanerăm li-se dăruiește câte un altoiu de măr pădul, care se va plantă prin anume trimiși în grădina fiecăruia.
9. Obicinuitul curs de altoit pomi se va țineă în comuna Șibișel
10. Se vor publică 3 premii pentru cele mai bune 3 monografii ale comunelor din comitat.
11. În comuna Ilimbav se va aranjă la Rusalii expoziția a doua de copii.
12. Se vor organiza comițiile agricole din diferitele centre ale comitatului.
13. Se va lucră pentru înființarea de tovărăși

agricole. de însușiri de credit sistem „Raiffeisen“ și se vor distribui „Cassete de economizare“.

14. Se va lucra la desăvârșirea școlii practice economice din Săliște și se vor sprijini alcătuirile de școlii de pomi comunale.

15. Se va lucra pentru sporirea colecțiilor de păpuși.

16. Adunarea generală se va ține în comuna Călnic.

17. Se vor da spre folosință grapa de mușchi, plugul sistem Sack și alte rechizite economice ale Reuniunii.

CRONICA.

Statistica daunelor de foc din Ungaria în anul 1905. În ce privește daunele de foc anul 1905 se prezintă ceva mai favorabil decât anul precedent.

Pe întreg teritoriul Ungariei au obvenit în anul 1905 23,975 cazuri de foc, cu 2591 mai puține decât în 1904. Au suferit pagube de foc 6947 comune, cu 779 mai puține ca în anul precedent, arzând cu totul 31,553 edificii în valoare de 45·2 mil. coroane. Dintre edificiile arse peste $\frac{2}{3}$ parte au fost acoperite cu trestie și paie.

Cauza incendiilor s'a putut constata abia la 32%, ceea ce denotă, că în ce privește sistemul de apărare contra focului, țara noastră este încă foarte înapoiată. Dintre cazurile dovedite o parte au provenit din neglijență și negrije, însă cele mai multe din intențiune rea. O împrejurare regretabilă aceasta, care indică starea morală a populațiunii țării noastre. Cele mai multe cazuri de tăciunărie s'au întâmplat în comitatele: Caraș-Severin 569, Timiș 355, Bihor 125, Agram 120, Treiscaune 106 și Cluj 88, mai ales în lunile Iulie, August și Septembrie.

Cele mai mari pagube au suferit comitatele: Pest-Pilis-Solt-Kiskun 3·7 mil. K, Szepes 3 mil. K, Zemplén 1·5 mil. K, Iász-Nagykun-Szolnok 1·3 mil. K, Szatmár 1·1 mil. K, Torontál, Szabolcs și Nyitra de câte 1 mil. K.

Suma desdaunărilor plătite de societățile de asigurare în 1905 se cifrează cu K 18·6 mil.

*

Reuniunea de compensare din Budapesta.

Din raportul acestei reuniuni pe anul 1906 remarcăm următoarele date: Cu finea anului 1906 erau membri în reuniune 20 institute, cu unul mai mult decât în 1905. În anul 1906 s'au achitat prin compensațiune cambii, cecuri și asigurațiuni în valoare de K 1,639,306,716 (între cari cecuri de K 866,088,469) față de K 1,384,714,464 (din cari cecuri de K 748,586,057) în 1905. Prin urmare comerțul în clearing a crescut în anul trecut cu K 254,592,253, adică cu 18·386 procente. Din pretenziunile reciproce s'au achitat prin compensațiune în mediu 43·777 procente, celelalte 56·223 procente prin cecuri asupra contului institutelor debitoare la Banca austro-ungară. În 1905 s'au rezolvit 45·05% prin compensațiune și 54·93% prin contul gir la Banca austro-ungară. Suma medie a unei bucăți a fost în 1906 de K 7,940.

(— n.)

Imigrarea în Statele-Unite. Conform datelor statistice oficiale în timpul dela 1 Ianuarie până la 31 Decembrie 1906 au imigrat în Statele-unite în total 1.215,684 suflete, cu 159,746 mai multe decât în anul

1905 și cu 493,197 mai multe decât în 1904. Cei mai mulți au imigrat în luna Maiu, anume 150,927 și cei mai puțini în Ianuarie, când au debarcat numai 51,127. În mediu au imigrat pe lună în 1906 101,307, în 1905 87,995 și în 1904 61,040 persoane. Proporțiunea imigrațiunii în ultimii 3 ani o arată următoarele cifre:

	1904	1905	1906
<i>Ianuarie</i>	28,528	56,236	51,127
<i>Februarie</i>	33,967	67,105	68,696
<i>Martie</i>	78,225	127,908	133,245
<i>Aprilie</i>	91,323	137,050	150,397
<i>Maiu</i>	101,428	127,511	150,927
<i>Iunie</i>	75,433	122,236	119,900
<i>Iulie</i>	57,791	76,194	84,403
<i>August</i>	59,773	63,409	81,592
<i>Septembrie</i>	72,766	78,941	95,341
<i>Octombrie</i>	75,325	86,758	99,974
<i>Noembrie</i>	71,037	61,374	94,621
<i>Decembrie</i>	62,657	61,116	85,466

După datele oficiale din totalul imigrațiilor au fost 764,463 bărbați și 336,272 femei. Deportati au fost cu totul 12,432. Cel mai mare contingent de imigranți l-a dat *Austro-Ungaria* anume 256,138, apoi Italia, Sicilia și Sardinia 273,120, Rusia și Finlanda 251,665, Insulele vest-indice 13,656, Japonia 13,815 și China 1544.

†

BIBLIOGRAFIE.

Jelszalogkölcson engedményezési ügylet, a pénzintézetek gyakorlatában (Cessiunea împrumuturilor hipotecare în praxa institutelor de bani) de Dr. Gara Zoltán. Budapesta 1907. Intreprinderea de editură Grill Károly. Prețul K 5.

Sub titlul acesta secretarul „Băncii centrale hipotecare a casselor de păstrare ungare“, dl Dr. Gara Zoltán, a scos de sub tipar de curând o carte de cea mai mare însemnătate pentru institutele de bani, cari se ocupă deja, sau voiesc a se ocupa în viitor mai intensiv cu acordarea împrumuturilor hipotecare, un ram de afaceri, care în anii din urmă a luat pretutindenea în țară, și și la băncile noastre un avânt extraordinar. Cartea de care amintim este un îndreptar practic, în care băncile pot afla tot ce le poate interesa în ce privește *cessiunea* împrumuturilor hipotecare acordate de ele — asupra altor institute de bani mai mari, cari se ocupă cu emisiunea de scrisuri fonciare. Se împarte în două părți: partea generală și specială. Partea generală tractează între altele despre: baza legală a împrum. hipotecare; împrumuturile hipotecare simple, pe anuități, etc., *cessiunea lor*, detalieri privitoare la *cessiune*: poziția de drept a *cessionarului*, responsabilitatea cedentului, avantajile *cessiunii* și foloasele *cessionarului* și ale cedentului. — Partea specială dă îndrumări detaliate asupra procedurii de urmat la *cessiune*, forma și conținutul obligației, a actului de *cessiune*; evidența împrumuturilor hipotecare cedate; apoi despre competențele erariale ale împrum. hipotecare și afacerilor de *cessiune*. La finea cărții sunt anexate diferite formulare de obligațiuni, acte de *cessiuni*, cereri de intabulare, scrisori. Recomandăm cartea în atențiunea institutelor noastre de bani, cari, până se va afla și între specialiștii noștri unul, care să scoată o carte analoagă, adecuată trebuințelor noastre. se vor putea folosi cu bun succes, de îndrumările cuprinse în ea.

C. P.

Kapital und Bilansen für Aktiengesellschaften, de C. Steiner (Dresda, Zinzendorfstrasse 26, editura autorului, pretul M. 3-50 legat). Autorul tratează numai acele chestiuni de contare, cari se refer la societățile pe acții. Astfel opul se prezintă ca un apendice la manualele de contabilitate, cari nu conzideră de loc, sau numai fugitiv acest rezort. Tema întreagă este împărțită în 6 secții: fondarea, urcarea și reducerea capitalului fundamental, obligațiunile, încheierea registrelor și raportul de gestiune, bilanțul de liquidare, contul delcredere. Cartea este în adevăr un manual bun de „studii tehnice de contabilitate cu exemple practice pentru directori, membrii de direcțiune și de cenzură, iuriști, contabili și revizori”, — cum o numește însuși autorul. La capitolul „fondare” autorul tratează nu numai vărsământul întreg al capitalului, ci și transformarea unei întreprinderi în societate pe acții. La plasarea acțiilor găsim însă tema tractată unilateral într’atât, cât emisiunea acțiilor autorul o prezintă numai cu agio. pe când cazul, când acțiunile ar avea un disagio nu l amintește de loc. Agio îl contează la fondul de rezervă general. Observăm însă lipsa unui cont provizor pentru vărsămintele parțiale, care este inomis necesar, când capitalul fundamental nu se poate acuirea deodată întreg. De altă parte cetitorul face cunoștință cu contul *illațiunilor* (anumite vărsămintele ale acționarilor, pe cari aceștia nu le fac *in număr*, ci în altă formă), învățând diferite feluri de contări speciale. Urcarea și reducerea capitalului încă se explică detaliat și în diferite feluri. Schimbarea obligațiunilor cu prioritate în acții, și invers să tratează clar prin exemple practice. Cartea dă lămuriri temeinice asupra Contului agio și disagio, contul amortizărilor, contul tragerilor la sorti și a aplicării acestora. În mod analog și foarte explicit, autorul vorbește și despre încheierea conturilor, bine înțeles numai cât privește distribuirea profitului net, deoarece celelalte pozitii de încheiere anterioară le presupune cunoscute. Aci autorul mai vorbește de contul delcredere, conto dubio (probabil vrea să zică conto dubios), contarea amortizărilor și bilanțul de distribuire. De încheiere cartea prezintă conturile în cazuri de liquidare, cari sunt tot atât de temeinic tratate ca și celelalte capitole.

Ca o întregire, cum am zis, pentru un manual de contabilitate dublă, opul este foarte recomandabil.

Repetitorium für Bank und Sparkasse Prüfungen de Robert Stern (ediția a 2-a Viena, Leopold Weiss 1905 — 127 pagini, broșat K 4). Autorul tratează cele mai necesare teme, pe cari candidatul pentru o funcție de bancă trebuie să le cunoască înainte de ce să supune examenului de primire. Deși cartea conzideră referințele din Germania și din Austria, sunt destule indigitări excelente pentru orice aspirant de bancă. Acest Repetitor este dealcum una din cele mai succese lucrări ale scriitorului de specialitate Stern, care actualmente ține o catedră la Academia de comerț din Lipsa.

Adunări generale au convocat resp. ținut următoarele institute de bani române:

- 18 Februarie a. c. „Hondoleana” în Hondol.
 „Păstorul” în Timișoara.
 19 Februarie a. c. „Riureana” în Capolnoc-Monoștor.
 „Nădlăcana” în Nădlac.
 20 Februarie a. c. „Armonia” în Cincul-mare.
 „Industria” în Deva.
 „Timișana” în Timișoara.
 21 Februarie a. c. „Geogeană” în Geoagiu.
 „Lipovana” în Lipova.
 28 Februarie a. c. „Ciacovana” în Ciacova.

- „Ulpiana” în Grădiște.
 24 Februarie a. c. „Bocșana” în Bocșa-montană.
 „Cordiana” în Fofeldea.
 „Creditul” în Zernești.
 „Crișana” în Brad.
 „Victoria” în Arad.
 „Venețiana” în Veneția-inf.
 „Mercur” în Năsăud.
 „Sebeșana” în Caransebeș.
 „Speranța” în Borgo-Prund.
 25 Februarie a. c. „Buna” în Feleacul-sălesc.
 „Grănițerul” în H.-Dobra.
 26 Februarie a. c. „Furnica” în Făgăraș.
 „Sătmăreana” în Seini.
 27 Februarie a. c. „Bihoreana” în Oradea-mare.
 28 Februarie a. c. „Ardeleana” în Orăștie.
 „Făgețana” în Făget.
 „Hunedoara” în Deva.
 „Olteana” în Viștea-inferioară.
 „Steaua” în Román-Petre.
 3 Martie a. c. „Cassa de păstrare” în Sasca-montană.
 „Isvorul” în Sângeorgiul-român.
 „Mielul” în Poiana.
 4 Martie a. c. „Poporul” în Lugoj.
 5 Martie a. c. „Cassa de păstrare” în Mercurea.
 „Berzovia” în Jidovin.
 6 Martie a. c. „Iulia” în Alba-Iulia.
 7 Martie a. c. „Coroana” în Bistrița.
 9 Martie a. c. „Sălăgiana” în Jibou.
 10 Martie a. c. „Voileana” în Voila.
 11 Martie a. c. „Murășiana” în Reghin.
 12 Martie a. c. „Doina” în Câmpeni.
 14 Martie a. c. „Bistrițana” în Bistrița.
 „Oraviciană” în Oravița.
 16 Martie a. c. „Codreana” în Băsești.
 „Economul” în Cluj.
 17 Martie a. c. „Auraria” în Abrud.
 „Aurora” în Năsăud
 23 Martie a. c. „Albina” în Sibiu.

Dividenda băncilor noastre pe anul 1906.

	Dividenda de coupon	Scadența
	% K f	
„Bănățeană”, Bucoveț	7 3-50	1 Aprilie 1907
„Banca Poporală”	10 10-—	24 Ianuarie ”
„Bereșana”	— 5-—	17 ” ”
„Cârțișoreană”	2 2-—	23 Februarie ”
„Cucovana”	5 5-—	23 ” ”
„Concordia”	8 8-—	14 ” ”
„Coroana”, Timișoara	5 2-50	6 ” ”
„Corvineana”	14 14-—	18 ” ”
„Economia”, Cohalm	6 6-—	10 ” ”
„Fortuna”	8 4-—	1 Maiu ”
„Geogeană”	5 5-—	21 Februarie ”
„Hățiegana”	8 8-—	16 ” ”
„Industria”	5 dela ratele plătite	” ”
„Luceafărul”	7 7-—	4 ” ”
„Lugoșana”	8 16-—	14 ” ”
„Murășanul”	7 14-—	18 ” ”
„Nădlăcana”	6 6-—	19 ” ”
„Patria”	15 30-—	25 ” ”
„Racoșana”	8 8-—	7 ” ”
„Riureana”	8 8-—	15 Maiu ”
„Schinteia”	10 5-—	1 Iulie ”
„Târnavăana”	5 5-—	15 Martie ”
„Timișana”	6 12-—	20 Februarie ”
„Zărândeana”	10 10-—	” ”

SUMAR.

La chestiunea însoțirilor — Băncile populare din România. — Cecuri și clearing. — Repriviri. — Revista financiară: Situațiunea. — Societați financiare și comerciale: Rugare, „Albina”, Ardeleana”, „Auraria”, „Banca Poporală”, Caransebeș, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Cassa de păstrare”, Mercurea, „Cordiana”, „Doina”, „Murășana”, „Poporul”, „Sentinela”, „Sălăgiana”, „Ulpiana”, „Victoria”, „Vulturul”. — Din reuniuni: Programul de lucru al comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului” pro 1907. — Cronica: Statistica daunelor de foc din Ungaria în anul 1905, Reuniunea de compenzare din Budapesta, Imigrarea în Statele-unite. — Bibliografie: Jelzalogkölcson engedményezési ügylet, Kapital und Bilanzen für Aktiengesellschaften, Repetitorium für Bank und Sparkasse Prüfungen. — Adunări generale. — Dividenda băncilor noastre pe anul 1906.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 20 Februarie 1907.

V A L O R I		Viena vin de	Bpes'a vin de
A. Datoria de stat ungară.			
4	Kenta ung. aur, ... scut. de dare	114 15	115 50
4	" " Cor. . . . . " " "	95 55	95 80
3 1/2	" " " " " " " "	84 65	85 10
—	Impr. cu premii à 100 fl.	203 50	204 —
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	153 50	153 50
3	Impr. p. regul. Porților de fier " " "	79 20	79 —
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	101 50	101 50
4	" rurale ungare " " "	96 05	96 25
4	" " croato-slav. " " "	—	97 —
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. in cor, Mai-Nov., sc de dare	99 30	99 70
4	" " " " Jan.-Iulie " " "	99 25	99 70
4 2	" " in hârtie, Febr.-Aug. " " "	100 40	100 75
4 2	" " argint April-Oct. " " "	100 30	100 75
4	Losuri din 1860 à fl. 500—	157 —	158 —
4	" " 1860 à fl. 100—	215 75	221 —
—	" " 1864 à fl. 100—	268 —	271 —
4	Renta austr. aur., scut. de dare	117 45	117 80
4	" " Cor. " " " "	99 25	99 80
3 1/2	" " de invest. " " " "	89 40	—
C Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc de dare	94 90	94 75
5	" " Viena	103 65	—
6	" bulgar p. căi ferate din 1889 à frs 125	120 —	120 —
4	Imprumut Temes-Bega din 1897	96 15	97 —
D. Scrisuri fonciare, obligaț com., etc.			
4	Inst. de Cred. fonc. austr.	99 50	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	100 30	100 30
4	" " " " 50 ani în coroane	100 85	100 85
4 1/2	Banca comerc. ung. Pesta în fl	100 30	101 —
4	" " " " in cor.	97 —	97 —
4 1/2	Obl. com. banca ung. Pesta cu 10% premie	107 65	107 25
4	" " " " repl. 60 ani	97 —	97 25
4	Scris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	97 —	97 25
4	Obl. com. " " " " in cor.	97 —	97 —
—	Obl. cu premii I Cassă de păstr. patr. à K 100	—	120 —
4	Scris fone Inst. de credit fonciar ungar in cor.	96 75	97 —
4 1/2	Banca hipotecară ungară in cor	100 10	101 —
4	" " " " " " " "	97 25	97 25
—	Obl cu premii Banca ung. hip à K 100	—	139 50
5	" " " " " " " "	—	101 —
4 1/2	" " " " " " " "	—	100 —
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiu, ...	101 25	100 —
4	" " " " " " " "	97 50	98 —
4 1/2	" " " " " " " "	102 —	102 —
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiu, ...	101 25	101 —
4	" " " " " " " "	97 50	97 50
E. Lozuri.			
3	Impr cu premii Inst. de cred fonc. aust din	—	—
3	1880 à fl. 100	—	—
4	Impr cu premii Inst. de cred fonc. aust. din	—	—
4	1809 à fl 100	—	—
2	Impr. cu premii Banca ung. hipot	250 —	241 —
5	" " " " sâmbesc à frs 100 —	107 —	110 —
—	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100	262 —	—
—	Basilca—Budapesta à fl. 5—	24 50	24 50
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	455 —	458 —
—	Buda, comuna à fl. 40—	174 —	165 —
—	Pálffy, à fl. 40—	184 50	186 —
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	48 75	49 50
—	" " ungară, à fl. 5—	30 —	30 25
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	507 50	508 —
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	9 75
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4—	—	11 50
F. Valute.			
—	Galbini imper pr. bucată	11 40	11 43
—	20 franci aur	19 11	19 17
—	20 marce aur	23 58	23 56
—	Sovereigns pr bucată	24 11	—
—	Ruble hârtie pr bucată	2 53 1/4	2 53 1/4
—	100 Marce hârtie	117 77	117 85
—	100 franci hârtie	—	95 70
—	100 lire hârtie	95 60	95 80
—	100 lei hârtie	—	95 30

Banca de asigurare Transilvania.

— Sibiu, strada Cisnădiei Nr. 5. —

Asigurări contra pericolului de foc și exploziune.

Asigurări pe viață în toate combinațiile.

Asigurări pentru cazuri de accidente.

Asigurări contra pagubelor prin grindină.

Asigurări contra infracției (furt prin spargere de case și locuințe).

Nr. 2 (8—52)

Asigurări de sticle la galantare, etc.

Pentru bănci de credit condiții foarte avantajoase pentru asigurarea ipotecelor și reduceri considerabile de premii pentru membrii oricărei reuniuni agricole sau tovărășii economice.

„GRĂNIȚERUL”, inst. de cred. și econ. în H.-Dobra.

CONCURS.

La institutul de credit și economii „Grănițerul” în H.-Dobra află imediat aplicare ca practicant un absolvent de vre-o școală comercială, pe lângă un salariu anual de K 960 —.

Preferit va fi acel concurent, care pe lângă limba maternă posedă pe deplin și limba maghiară și germană. H.-Dobra la 16 Februarie 1907.

Nr. 49 (1—1)

Direcțiunea.

„SEBEȘANA”,
instituit de credit și econ., soc. pe acții în Sas Sebeș.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „Sebeșana”, societate pe acții în Sas-Sebeș, se invită prin aceasta conform §-ului 19 al statutelor societății la a

XIX-a adunare generală ordinară,

ce se va ține în Sas-Sebeș, la 26 Martie n. a. c. la 2 oare p. m. în localul institutului.

Obiectele de pertractare sunt:

1. Raportul anual al direcțiunii și raport despre încheierea conturilor pro anul 1906.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Statorirea bilanțului și hotărâri asupra distribuirii și solvirii câștigului curat pe anul 1906.
4. Distribuirea sumei destinate spre scopuri filantropice.
5. Fixarea marcelor de prezență
6. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un nou period de 3 ani.
7. Hotărâri asupra solvirii cuponului pro 1906 înainte de termenul prescrist (1 Iulie 1907).
8. Eventuale propuneri făcute conform §-lui 32 din statute.

Domnii acționari, cari în senzul §-șilor 23 și 24 din statutele societății voiesc a participa la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt invitați a-și depune acțiunile și eventualele dovezi de plenipotență cel mult până în 25 Martie n. a. c. la 5 oare p. m. la cassa institutului.

Sas-Sebeș, în 16 Februarie n. 1907.

Nr. 45 (1—1)

Direcțiunea.

„SEBEȘANA“, cassă de păstrare pe acțiuni în Caransebeș.

CONVOCARE.

P. T. domnii acționari ai cassei de păstrare pe acțiuni „Sebeșana“ din Caransebeș se convoacă la a

V-a adunare generală ordinară,

care se va țineă *Duminecă în 24 Februarie 1907 st. n. la 2 oare d. a.* în localitatea institutului (palatul comunității de avere) cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1906 și aprobarea bilanțului.
2. Propunerea direcțiunii și decideră asupra împărțirii venitului curat.
3. Darea absolutului pe anul de gestiune expirat.
4. Modificarea unor §§. din regulamentul intern.
5. Propunerea direcțiunii cu privire la urcarea capitalului social.
6. Eventuale propuneri.
7. Exmiterea a 2 acționari pentru verificarea procesului verbal luat în această adunare generală.

Nr. 45 (1—1)

Caransebeș, 12 Februarie st. n. 1907.

Direcțiunea.

NB. *Vot deciziv în adun. gen. au numai acei acționari, cari au depus la cassa institutului în oarele oficioase până la 21 Februarie 1907 la 12 oare din zi acțiunile lor, transerise pe numele lor. Femeile se pot reprezenta numai prin astfel de persoane, cari au depus deja acții la cassa institutului. Minoreni și persoanele juridice se reprezintă prin reprezentanții lor legali (§. 13).*

Activa.	Contul Bilanțului cu 31 Decemvrie 1906.		Pasiva.	
	K	f	K	
Cassa în număr	19,271	61	Capital social	150,000—
Cambii de bancă	647,811	17	Fond de rezervă general	27,889 10
Cambii cu acop. hipot.	251,417	—	Fond de rezervă special	2,700—
Imprumuturi ipotecare	46,028	95	Fond cultural	441 40
Imprumuturi pe amanete și efecte	6,959	58	Fond de penziune	4,248 64
Efecte proprii	6,433	—	Depuneri spre fructificare	318,613 32
Casa institutului	46,767	80	Imprumuturi hipot. cedate	22,100 43
Realități	157	91	Credit hipot. (pe casa institutului)	20,000—
Mobiliar	4,420	23	Dividendă neridicată	30—
după amortizare de 10%	442	02	Cambii reescontate	456,508—
Bon la diferite bănci	1,029	61	Diverși creditorii	929 68
Diverși debitori	5,671	39	Contrib. de inter. de depuneri capit. sem. II. 1906	888 38
Interese anticip. de împrum. hipot. cedate	395	20	Interese acționarilor din emisiunea III. pro a. 1906	2,985 10
Interese anticipate de reescont	4,617	66	Interese tranzit. anticipate	13,963 88
Contul acțiunilor din emisiunea a III-a	9,124	31	Profit transpus din 1905	1,500—
	1,049,662	90	Profit curat pro 1906	26,864 97
				28,364 97
				1 049,662 90

Spese.	Contul Profit și Pierdere.		Venite.	
	K	f	K	
Interese după dep. spre fructificare	16,761	58	Profit transpus din 1905	1,500—
Interese de reescont	27,566	93	Interese:	
Inter. de împrum. hipot. cedate	444	18	dela cambii de bancă	66,223 78
Interese de cont-curent	126	43	dela cambii cu acop. hipot.	19,560 77
Interese de credit ipotecar	109	34	dela împrumuturi ipotecare	2,010 30
Inter. acționarilor din emis. III.	3,093	03	dela împrumuturi pe amanete și efecte	593 95
Contribuție directă și comunală	3,038	16	Venit dela casa institutului	424 60
Contribuție după int. de dep.	1,676	16	Venit dela efecte	200—
Salare și mărci de prezență	10,199	98	Provizii și diferite taxe încassate	6,439 27
Spese de cancelarie și tipărituri	4,218	19		
Chirie și porto	911	70		
10% amortizare din mobilier	442	02		
Profit transpus din 1905	1,500	—		
Profit curat pro 1906	26,864	97		
	96,952	67		
				96,952 67

Caransebeș, 31 Decemvrie 1906.

Dr. Nicolae Ionescu m. p., dir. exec.   Dr. I. Olariu m. p., prezident.   Constantin Călțiu jun. m. p., contabil.

Direcțiunea:

Nic. Marin m. p.   Sequens m. p.   Dr. P. Ionescu m. p.   Const. Călțiu m. p.   E. Hodoș m. p.

Subsemnatul comitet de suprav. am examinat contul prezent al bilanțului și cel al venitelor și cheltuielilor și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare purtate în bună regulă, le-am aflat cu acelea în conzonanță și exacte.

Comitetul de supraveghiere:

Nic. Jumanca m. p., prezident.   Rom. Carabașiu m. p.   I. Lasaroni m. p.   Sin. Bistrea m. p.   D. Răbăgia m. p.

„ORAVICIANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Oravița.

CONVOACARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Oraviciana“ societate pe acții în Oravița, sunt prin aceasta convocați la a

a XIV-a adunare generală ordinară,

care se va țineă *Joi în 14 Martie a. c. la 10 oare a. m.* în localul institutului, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Raportul comisiei verificatoare și constituirea biroului.
2. Raportul anual al direcțiunii.
3. Raportul anual al inspecțiunii.
4. Stabilirea bilanțului, împărțirea profitului curat și votarea absolutorului.
5. Eventuale propuneri.

Nr. 47 (1—1)

Oravița, 19 Februarie 1907.

Direcțiunea

Bilanț cu 31 Decembrie 1906.

Activa.			Pasiva.	
	K	f	K f	
Cassa în număr	58,994	46	Capital de acții	550,000—
Cassa de păstrare poștală		4,152-27	Fond de rezervă	230,382 30
Escont de cambii	636,417 04		Fond de rezervă disponibil	12,034—
Escont de cambii cu acop. ipot.	877,062—	1.513,473-07	Fond pentru diferențe de curs	3,429-39
Imprumuturi ipotecare		1.615,588 95	Fond cultural și de binefaceri	8,349-27
Credite personale		33,753 09	Fond de penziune	15,066-72
Efecte		129,235 —	Depuneri	1.777,195-91
Realități		48,000 —	Reescont	613,069 68
Bon în Giro conto și la alte bănci		33,054-99	Imprumuturi ipotecare cedate	165,179 86
Diverși debitori și interese restante		47 451-26	Interese anticipate pro 1907	28,067-85
Mobiliar	2,848-88		Dare după interese de depuneri	4,072 89
după amortizare de 10%	284-88	2,564—	Dividendă neridicată	1,504 —
			Diverși creditori	2,518 84
			Profit curat	75,402-48
				3.486,273 19
				3.486,273 19

Debit.

Contul Profit și Pierdere.

Credit.

	K	f		K	f
Interese de depuneri	80,553	39	Interese de escont	105,467	16
Interese de reescont	38,313	74	Interese ipotecare	124,410	80
Salare	18,137	40	Interese de credite personale	1,598	81
Relut de cortel	1,440	—	Interese de efecte	4,707	11
Chirie		500—	Venite dela realități		499-98
Spese de birou, porto postal, competențe de timbre, prenumerațiuni și diverse spese		8,747-29	Diverse venite		7,981-63
Contribuț. directă, comunală, etc.	13,389	89			
10% dare după int. de dep.	8,055-34	21,445 23			
Amortizare de mobilier		284-88			
Abscrieri		141-08			
Profit curat		75,402 48			
		244,965 49			244,965-49

Oravița, 31 Decembrie 1906.

Ilie Trăilă m. p, director.

Ioan Perian m. p., șefcontabil.

Direcțiunea:

Al. P. Popoviciu m. p. V. Poruțiu m. p. I. Petroviciu m. p. Dr. P. Cornean m. p. Dr. M. Groșian m. p.
Dr. I. Nedelcu m. p. Dr. I. Manguica m. p. Dr. A. Novac m. p. T. Stanca m. p. V. Leza m. p.

Conturile prezente, confrontându-le cu registrele principale și auxiliare le-am aflat exacte.

Inspecțiunea:

I. E. Țieranu m. p., prezident. C. Strîmbei m. p. G. Jianu m. p. G. Dragoescu m. p.
I. Botoș m. p. N. Beloane m. p. I. Roșiu m. p.

„ALBINA“, institut de credit și economii societate pe acții în Sibiiu.

ACTIVE.		CONTUL BILANȚULUI.		PASIVE.	
		K	f		
Cassa în numărare		232,423	91	Capital social:	
Monete		19,023	38	6,000 acțiuni à K 200	1.200,000—
Cambii de bancă	10.644,926	73		Fondul de rezervă al acționarilor	200,000—
Împrum. ipot. în scrisuri fonc. 5.788,932	88			Fondul de garanție al scrisurilor fonciare	500,000—
„ „ cedate	777,994	25		Fondul special de rezervă	144,691·26
„ „ în numărare	326,665	31	6.893,592	Fondul de penziuni al funcționarilor	516,787·51
Credite personale	1.542,679	50		Depuneri spre fructificare	15.530,087·35
Credite cambiale cu acoperire hipotecară	1.861,394	24		Scrisuri fonciare cu 5% în florini	
Credite de cont-curent	2.462,401	55		în circulațiune	1.092,000—
Avansuri pe efecte publice	109,710	—		Scrisuri fonc. cu 5% în coroane	
Credite fixe și împrumuturi pe produse	7,811	10		în circulațiune	2.623,000—
Casa institutului, realități dela gara Brașov și				Scrisuri fonciare cu 4½%	2.000,000—
div. realități de vânzare	541,157	76		Scrisuri fonciare eșite la sorți în circulațiune	363,000—
Efecte publice	2.906,929	80		Cambii de bancă reescomptate	2.164,034—
Acțiuni dela diverse bănci	60,840	—		Diverse conturi creditoare	1.314,684·08
Efectele fondului de garanție al scris. fonciare	495,077	50		Dividende neridicate	1,036—
Efectele fondului de penziuni al funcționarilor				Interese anticipate pro 1907	119,742·68
institutului	191,779	—		Interese tranzitoare de scris. fonc.	76,368·75
Interese după efecte	25,635	39		Profit net	266,633·70
Mobilier	5,670	—			
după amortizare de	670	—	5,000		
Interese tranzit. restante și debitori	111,683	03			
			28.112,065		28.112,065·33

DEBIT.		CONTUL PROFIT ȘI PERDERE.		CREDIT.	
		K	f		
Interese:				Interese:	
pentru depuneri spre fructificare	618,215	80		dela cambii de bancă	524,772·53
„ scrisuri fonciare	281,808	37		„ împrumuturi hipotecare	407,573·86
„ împrum. luate pe efecte	16,887	17	916,911	„ credite personale	121,410·25
Spese:				„ efecte publice	130,628·05
Salare	116,855	85		„ credite camb. cu acop. ipot. 122,037	46
Bani de cvartir	18,882	50		„ credite de cont-curent	102,184·84
Imprim., registre, porto, diverse	20,553	80		„ avansuri pe efecte	5,730·37
Marce de prezență	7,750	—	164,042	„ credite fixe și împrumuturi	
Contribuțiune:				pe produse	1,045·10
directă	42,020	49		Chirii	12,021·44
10% dare la inter. dela depuneri	61,821	58	103,842	Proviziuni	23,425·69
Amortizare din mobilier	670	—		Profit la monete	1,269·67
Profit net	266,633	70			
			1.452,099		1.452,099·26

Sibiiu, 31 Decemvrie, 1906.

Dr. E. Roșca m. p., St. Stroia m. p., Cosma m. p., Dr. Beu m. p., Iosif Lissai m. p.,
 membru al direcțiunii. membru al direcțiunii. director executiv. membru al direcțiunii. contabil-șef.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă, și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiiu, 16 Februarie, 1907.

Comitetul de supraveghiere:

Dr. Ilarion Pușcariu m. p. Mateiu Voileanu m. p. Nicolau Ivan m. p. Ioan Henteș m. p. Victor Fincu m. p.

Proprietar și editor: Ioan I. Lăpădatu.

Tiparul Tipografiei arhidiecezane în Sibiiu.

Ioan I. Lăpădatu